

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ-4101-009-02/2014

P/14/052

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/052 – Wykorzystanie środków publicznych na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 ,

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler Wiesław Kaszak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90579 z dnia 06.06.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemia Pyrzycka z siedzibą przy ul. Plac Wolności 3 w Pyrzycach¹.

Kierownik jednostki kontrolowanej Brochocki Grzegorz Adam – prezes LGD.

Dyrektorem Biura LGD od 1 lipca 2009 r. była Odachowska Agnieszka, od 1 czerwca 2014 r. dyrektorem Biura LGD jest Hancz Ewa.

(dowód: akta kontroli str. 3-11)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości², działalność LGD w zakresie wykorzystania środków publicznych na wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (PROW).

cena ogólna

Formułując powyższą ocenę NIK wzięła pod uwagę:

Uzasadnienie oceny ogólnej

- prawidłowe przygotowanie LGD do realizacji osi Leader w ramach PROW,
- właściwą organizację i funkcjonowanie oraz wykonywanie zadań przez LGD,
- właściwe przygotowanie i realizację naborów wniosków dla operacji w zakresie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR),
- nie osiągnięcie założonych efektów wdrażania i poziomu wykorzystania środków przyznanych w ramach osi Leader PROW,
- niską realizację wskaźników w wymiarze finansowym i rzeczowym, a także wysokie koszty działalności LGD w stosunku do kosztów wdrażania LSR
- nie rozdzielenia w strukturze LGD w latach 2011-2012 funkcji zarządczej od funkcji decyzyjnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przygotowanie do realizacji osi Leader w ramach PROW przez LGD.

Opis stanu faktycznego

1.1. LSR dla obszaru gmin: Pyrzyce, Warnice, Dolice została opracowana przez LGD w maju 2009 r. W tworzeniu i opracowaniu LSR wzięli udział przedstawiciele 3 sektorów: społecznego, prywatnego i publicznego. Cele i potrzeby regionu objętego LSR zdiagnozowano w oparciu o informacje dotyczące potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru objętego LSR wraz z wdrażanymi na tym obszarze programami. Źródłem danych do tworzenia LSR były także informacje uzyskane z wywiadów ankietowych potencjalnych beneficjentów, spotkań z mieszkańcami

¹ Dalej „LGD”

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

gmin, rozmów z przedstawicielami władz i pracownikami urzędów gmin. Cele i potrzeby wynikające z wizji rozwoju regionu objętego LSR uwzględniały rozwój turystyki w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego. Cele LSR korespondowały z celami osi 4 Leader, określonymi w PROW: poprawa jakości życia, różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego, zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja, poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym. LSR obejmowała:

- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (RDN),
- tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (TRM),
- odnowa i rozwój wsi (ORW),
- małe projekty (MP).

LSR obejmowała także funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizację oraz wdrażanie projektów współpracy (WPW). LSR była weryfikowana przez SW.

Uwagi zgłoszone przez SW do LGD w sprawie LSR³, dotyczyły m.in. braków formalnych, błędów w statucie i regulaminie organizacyjnym organu decyzyjnego LGD, błędów we wzorach dokumentów stosowanych w procedurze oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji, błędnych danych osób upoważnionych do reprezentowania LGD, niewłaściwej liczby załączników. Wszystkie uwagi zostały uwzględnione przez LGD⁴.

(dowód: akta kontroli str. 33-48, 117, 277-329)

W rozdziale XIV LSR określono powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR, w tym wskazano, że przy opracowywaniu LSR uwzględniono m.in. Strategię Rozwoju powiatu stargardzkiego i pyrzyckiego oraz Strategię Rozwoju poszczególnych gmin: Pyrzyce, Warnice, Dolice. W LSR nie przywołano zapisów wskazujących na powiązanie LSR z ww. strategiami. Uwzględniono jedynie spójność LSR z Narodową Strategią Spójności na lata 2007-2013 oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Grzegorz Brochocki wyjaśnił: *W Lokalnej Strategii Rozwoju w rozdziale XIV. "Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR" wskazano, iż opracowując LSR uwzględniono strategię rozwoju powiatu stargardzkiego, pyrzyckiego oraz poszczególnych gmin objętych LSR. Nie przywoływano zapisów z tych dokumentów, ponieważ skupiono się głównie na Narodowej Strategii Spójności oraz Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, które jako dokumenty "wyższego rzędu" obejmują założenia tych pozostałych. W sierpniu 2010 r. Rada Powiatu Stargardzkiego podjęła uchwałę zatwierdzającą zmienioną Strategię Rozwoju Powiatu Stargardzkiego do roku 2015, jednak zmiany które zostały w niej wprowadzone nie wpłynęły znacząco na cele LSR, gdyż się nie zmieniły, a jedynie zostały w niej uszczegółowione cele strategiczne, które w dalszym ciągu obejmowały stymulowanie rozwoju gospodarczego powiatu i jakości życia jego mieszkańców, kształtowanie korzystnych warunków rozwoju zasobów ludzkich oraz rozwój infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony środowiska. Cele operacyjne nadal traktowały o wspieraniu działań na rzecz tworzenia i utrzymania miejsc pracy, o wsparciu działalności pozarolniczej na wsi, o wspieraniu aktywności lokalnej,*

³ pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (UM) WPROW.I.3499-006/09 z dnia 11.05.2009 r.

⁴ pismo z dnia 26.05.2009 r.

promowaniu turystyki, kultury i sportu. Strategie rozwoju gmin objętych obszarem LSR w okresie funkcjonowania Stowarzyszenia LGD Ziemia Pyrzycka nie uległy zmianom, które wpływałyby na Lokalną Strategię Rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 127-130, 453, 518-519)

1.2. LSR zawierała wszystkie elementy wymienione w punktach 1-17 załącznika nr 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013⁵ dalej zwanego „rozporządzeniem w sprawie wyboru LGD”, w tym m.in. charakterystykę LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR, opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jej wewnętrznej spójności, określenie celów ogólnych i szczegółowych, wskazanie planowanych przedsięwzięć oraz przedstawienie wskaźników (produktu, rezultatu i oddziaływania) realizacji celów.

LGD była partnerstwem trójsektorowym sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego, posiadała nazwę, datę wpisu do KRS: 23.09.2008 r., i numer w KRS:0000314236. Stowarzyszenie zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich⁶, dalej „ustawa o EFRROW”, posiadała osobowość prawną,

Członkami LGD były osoby fizyczne w tym rolnicy i przedsiębiorcy oraz osoby prawne reprezentowane przez gminy objęte LSR i organizacje pozarządowe. Członkiem zgodnie ze statutem mogła zostać osoba fizyczna, osoba prawna, w tym jednostki samorządu terytorialnego, które działają w LGD poprzez swoich przedstawicieli, ponadto członkiem wspierającym mogła zostać osoba prawna, która m.in. zadeklaruje świadczenie pomocy w różnej formie, zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu, uzyska akceptację zarządu. Nabycie lub utrata członkostwa następowała w drodze uchwały przyjętej zwykłą większością głosów przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Nadzór nad LGD powierzono marszałkowi województwa. LGD nie prowadziła działalności gospodarczej. Władzami LGD były Walne Zgromadzenie Członków, Zarząd (organ zarządczy), Rada (organ decyzyjny) i Komisja Rewizyjna. Do wyłącznej kompetencji Rady zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 pozostawał wybór operacji, które miały być realizowane w ramach LSR. Rada była wybierana przez Walne Zebranie Członków LGD, spośród członków tego zebrania. Strukturę Rady, zgodnie z art. 15 ust 3 ustawa o EFRROW, (nie mniej jak połowę członków), stanowili partnerzy społeczno-gospodarczy. Zgodnie z LSR oraz statutem LGD, Rada składała się z 9 osób: przewodniczącego, zastępcy, sekretarza i 6 członków, wybranych przez Walne Zebranie Członków spośród jej członków.

W latach 2011-2012 sektor publiczny był reprezentowany w Radzie i Zarządzie. W skład Rady wchodziło 3 przedstawicieli każdej z 3 gmin objętych LSR, członkami Zarządu LGD byli przedstawiciele tych gmin. Członkowie Rady reprezentujący ten sektor posiadali pisemne pełnomocnictwa do reprezentowania i głosowania na posiedzeniach Rady.

Dla zapewnienia sprawnego funkcjonowania LGD, obsługi Zarządu, Komisji Rewizyjnej, Walnego Zgromadzenia Członków oraz Rady utworzono Biuro Stowarzyszenia (Biuro). LGD do realizacji celów statutowych zatrudniało w Biurze 4 pracowników, z tego 2 na umowę o pracę: dyrektora Biura i pracownika

⁵ Dz. U. Nr 103, poz. 659 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 173.

administracyjnego oraz 2 na umowę – zlecenie: księgową Biura i osobę zatrudnioną do prowadzenia strony internetowej.

LGD była podmiotem zdolnym do prowadzenia spraw administracyjnych i finansowych, stosownie do art. 62 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich⁷ (dalej rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005).

(dowód: akta kontroli str. 12-17, 54-60, 61-133, 228-229, 727-735)

1.3. Umowa o warunkach i sposobie realizacji LSR (umowa ramowa nr 6933-UM 1600013/09) została podpisana w dniu 7.07.2009 r.⁸ Do umowy ramowej wprowadzono 8 aneksów zmieniających zapisy w LSR. Każda zmiana w LSR była uzgadniana z SW.

Zmiany do umowy ramowej wprowadzone aneksami obejmowały:

- aneks nr 1 z dnia 8.03.2010 r. – wprowadzono procedury zgodne z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 kwietnia 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie LSR” objętego PROW⁹.
- aneks nr 2 z dnia 19.05.2010 r. – zmieniono skład Rady LGD (dalej Rada).
- aneks nr 3 z dnia 6.09.2010 r. – wprowadzono zmiany w budżecie LSR dla każdego roku jej realizacji.
- aneks nr 4 z dnia 15.06.2011 r. – wprowadzono zmiany do LSR, w tym dodano procedury zgodne z rozporządzeniem MRiRW z dnia 24 sierpnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 r.¹⁰, wprowadzono zmiany w kryteriach lokalnych dla operacji zgłaszanych do działań WLSR-MP, WLSR-ORW, WLSR-RDN, WLSR-TRM.
- aneks nr 5 z dnia 11.07.2012 r. – wprowadzono zmiany w budżecie LSR dla każdego roku realizacji, harmonogramie wdrażania LSR oraz zmiany w związku z wejściem w życie rozporządzenia MRiRW z dnia 9 marca 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.¹¹; zaktualizowano limity środków dla działania WLSR; zaktualizowano harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków; określono zapisy o niezbędnych elementach, jakie powinny zawierać uchwały oraz listy operacji wybranych/niewybranych do finansowania w ramach LSR, zgodnie z obowiązującymi zasadami wymiany informacji pomiędzy LGD, SW oraz ARiMR; skorygowano zapis w LSR w zakresie: struktury organu decyzyjnego, kryteriów lokalnych dla operacji zgłaszanych do działania WLSR-ORW oraz WLSR-MP w zakresie wysokości wnioskowanej pomocy, dokonano zmiany składu Rady.

⁷ Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1 ze zm.

⁸ Uchwałami nr 1, 2 i 3 Walnego Zebrania Członków LGD z dnia 25.05.2009 wprowadzono zmiany do wniosku o wybór LGD, które obejmowały m.in. zmiany w Statucie LGD, zmiany w regulaminie Rady, skorygowania błędów w deklaracjach o przystąpieniu do LGD.

⁹ Dz. U. z 2009 r., Nr 71, poz. 613

¹⁰ Dz. U. z 2011 r., Nr 186, poz. 1104

¹¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 302

- aneks nr 6 z dnia 9.04.2013 r. – wprowadzono w LSR wymóg podejmowania przez Radę decyzji w obecności co najmniej połowy jej członków uprawnionych do głosowania; zmiany w kryteriach lokalnych dla wszystkich operacji WLSR oraz zaktualizowano limity środków dla działania WLSR i zaktualizowano harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków.
- aneks nr 7 z dnia 6.05.2013 r. – uzupełniono skład Rady; uaktualniono listę członków LGD.
- aneks nr 8 z dnia 1.08.2013 r. – wprowadzono do LSR zapis o usługach okołoturystycznych: uaktualniono/zmieniono wskaźniki poprzez dostosowanie wartości docelowych do stanu faktycznego, zaktualizowano limity środków dla działania WLSR oraz budżet LSR dla każdego roku jej realizacji; zaktualizowano harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków; przeniesiono środki z działania WLSR-MP (600 tys. zł) na WLSR-ORW.

(dowód: akta kontroli str. 22-32,172-217, 584-592)

1.4. Liczba członków LGD na koniec każdego roku badanego okresu przedstawiała się następująco:

- w 2009 r. ogółem 100 członków, z tego z sektora publicznego 3 członków (3%), z sektora gospodarczego 11 członków (11%), (w tym 9 rolników i 2 prowadzących działalność nierolniczą) i z sektora społecznego 86 członków (86%), (w tym 72 osoby fizyczne i łącznie 14 stowarzyszeń, klubów sportowych, zespołów ludowych). Kobiet wiejskich ogółem było 47 (47% ogółu członków) a młodzieży do 30 roku życia - 9 osób (9% ogółu członków),
- w 2010 r. ogółem 107 członków, z tego z sektora publicznego 3 (2,8%), z sektora gospodarczego 13 (12,2%), (w tym 10 rolników i 3 członków prowadzących działalność nierolniczą) i z sektora społecznego 91 członków (85%), (w tym 76 osób fizycznych i łącznie 15 stowarzyszeń, klubów sportowych, zespołów ludowych). Kobiet wiejskich ogółem było 52 (48,6% ogółu członków) a młodzieży do 30 roku życia – 6 osób (5,6% ogółu członków),
- w 2011 r. ogółem 115 członków, z tego z sektora publicznego 3 członków (2,6%), z sektora gospodarczego 11 członków (9,6%), (w tym 8 rolników i 3 członków prowadzących działalność nierolniczą) i z sektora społecznego 101 członków (87,8%), (w tym 81 osób fizycznych i łącznie 20 stowarzyszeń, klubów sportowych, zespołów ludowych). Kobiet wiejskich ogółem było 54 (47% ogółu członków) a młodzieży do 30 roku życia 8 osób (7% ogółu członków),
- w 2012 r. ogółem 98 członków, z tego z sektora publicznego 3 członków (3,1%), z sektora gospodarczego 11 członków (11,2%), (w tym 8 rolników i 3 członków prowadzących działalność nierolniczą) i z sektora społecznego 84 członków (85,7%), (w tym 65 osób fizycznych i łącznie 19 stowarzyszeń, klubów sportowych, zespołów ludowych). Kobiet wiejskich było 48 (49% ogółu członków), młodzieży do 30 roku życia 7 osób (7,1% ogółu członków),
- w 2013 r. ogółem 97 członków, z tego z sektora publicznego 3 członków (3,1%), z sektora gospodarczego 11 członków (11,3%), (w tym rolników 7 i 4 prowadzących działalność nierolniczą) oraz z sektora społecznego 83 członków (85,6%), (w tym 66 osób fizycznych i łącznie 17 stowarzyszeń, klubów sportowych, zespołów ludowych). Kobiet wiejskich było 46 (47,4% ogółu członków), oraz 8 osób w wieku do 30 roku życia (8,25% ogółu członków).

Liczba członków Rady przedstawiała się następująco:

- w latach 2009-2011 i w 2013 r. wynosiła 9, a w 2012 r. wynosiła 8 członków,
- w 2009 r., w 2010 r. oraz w 2013 r. sektor publiczny nie był reprezentowany, sektor gospodarczy reprezentowało 2 członków Rady (22%) a sektor społeczny 7 członków (78%),
- w 2011 r. sektor publiczny reprezentowało 3 członków (33% w 9 osobowym składzie Rady), sektor gospodarczy 2 członków (22%) i sektor społeczny 4 członków (45%),
- w 2012 r. sektor publiczny reprezentowało 3 członków Rady (37,5% w składzie Rady), sektor gospodarczy 2 członków Rady (25%) i sektor społeczny 3 członków (37,5%).

(dowód: akta kontroli str. 228-231)

Liczba członków Zarządu LGD wynosiła – 7 członków, z tego sektor publiczny reprezentowało 3 członków (43%) i sektor społeczny 4 członków (57%).

Liczba członków Komisji Rewizyjnej dla każdego roku badanego okresu wynosiła 3 członków i wszyscy pochodzili z sektora społecznego.

Na umowę o pracę w Biurze zatrudnione były w latach 2009-2010 - 2 osoby, 5 osób w 2011 r., oraz 3 osoby w latach 2012-2013 oraz w badanym okresie LGD zawarło 2 umowy cywilnoprawne na prowadzenie księgowości i prowadzenie i aktualizację strony internetowej LGD.

LGD zawarła 61 umów cywilnoprawnych, które dotyczyły m.in.:

- w 2010 r., - wsparcia szkoleniowego w zakresie: lider aktywności lokalnej (4 umowy), szkolenia w zakresie produktów tradycyjnych i regionalnych (3 umowy),
- w 2011 r. - przygotowania materiałów i przeprowadzenia szkolenia dla Rady (2 umowy), świadczenia usług prawnych w zakresie projektu pn. „Marka Pojezierza zachodniopomorskiego szlakiem zabytkowych kościołów powiatu stargardzkiego oraz gmin: Pyrzyce, Recz, Warnice”, przygotowania pamiątki z regionu w ilości 500 sztuk (1 umowa),
- w 2012 r. - wyznaczenia i oznakowania południowego szlaku dolickiego oraz Szlaku gmin Pyrzyce, Warnice w ramach ww. projektu (1 umowa), zaprojektowania i wykonania proporczyków, stanowiących pamiątkę z regionu, zaprojektowania i wykonania folderów informacyjno-promocyjnych (2 umowy),
- w 2013 r. - przeprowadzenia badania poziomu zaktywizowania ludności zamieszkującej obszar objęty LSR od powstania LGD oraz wpływu tego zjawiska na realizację wskaźników zawartych w LSR (1 umowa), przygotowania programu naprawczego dla LSR (1 umowa), przeprowadzenia badania ankietowego wśród członków LGD oraz mieszkańców obszaru objętego LSR na temat przyszłego okresu programowania PROW 2014-2020 (1 umowa).

(dowód: akta kontroli str. 228-231)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość:

W latach 2011-2012 sektor publiczny był reprezentowany jednocześnie w Radzie i Zarządzie przez przedstawicieli gmin. Struktura LGD nie zapewniała rozdzielenia funkcji zarządczej od funkcji decyzyjnej.

Zgodnie z § 19 ust. 3 Statutu Stowarzyszenia członek Rady nie może być jednocześnie członkiem Zarządu lub członkiem Komisji Rewizyjnej.

Grzegorz Brochocki wyjaśnił: *W latach 2011-2012 w Radzie wykazywany jest sektor publiczny, gdyż przedstawiciele poszczególnych gmin (...) – Wójt Gminy Warnice, (...) – Burmistrz Pyrzyc oraz (...) – Wójt Gminy Dolice), którzy są członkami Zarządu*

LGD, na podstawie udzielonych pełnomocnictw upoważnili członków zwyczajnych LGD (będących członkami sektora społecznego – (...)) do reprezentowania sektora publicznego, ale tylko w Radzie, a nie w Stowarzyszeniu. Jednak wg raportu z czynności kontrolnych przeprowadzonych w dniach 27-28.12.2012 r. przez pracowników Urzędu Marszałkowskiego (...), zastosowane pełnomocnictwa nie powinny być udzielane w zastępstwie pełniącego funkcję członka Zarządu Stowarzyszenia. Nie zmieniło to jednak faktu, iż członkowie Rady byli wybrani zgodnie ze Statutem. Błędnie określono sektor, który reprezentowali w Radzie. Członkami Rady nie byli więc przedstawiciele gmin wchodzących w skład LGD, gdyż Ci (...) byli członkami Zarządu i na mocy udzielonych pełnomocnictw chcieli uniknąć sytuacji nierozdzielenia funkcji zarządczej od decyzyjnej. Zastosowane pełnomocnictwa nie wpłynęły jednak na ocenę wniosków o przyznanie pomocy, a w sytuacji kiedy wnioskodawcą była którakolwiek z gmin, to osoby te (...) dopóki byli pracownikami Urzędu czy też jednostek organizacyjnych gminy i byli w jakiś sposób zaangażowani w daną operację (czy na etapie tworzenia wniosku o przyznanie pomocy, czy na etapie realizacji danej operacji), to byli wyłączeni z oceny danego wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 453, 518-519, 727-733)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

2. Wykonanie zadań w ramach osi Leader PROW przez LGD

Opis stanu faktycznego

2.1. LGD wywiązywała się z zobowiązań wynikających z umowy ramowej, określonych w LSR, zgodnie z § 13 rozporządzenia w sprawie wyboru:

2.1.1. LGD rozpowszechniała założenia LSR, poprzez publikacje w folderach, broszurach, ulotkach, publikacje w lokalnej prasie i na stronie internetowej LGD oraz na stronach urzędów gmin LSR. Na stronie internetowej LGD zamieszczono ostatnią wersję LSR z czerwca 2014 r. Według oświadczenia pani Ewy Hancz – dyrektor Biura, wcześniejsze wersje LSR po zmianach w umowie ramowej zamieszczane były na stronie internetowej LGD. Każda nowa wersja eliminowała ze strony internetowej wersję wcześniejszą.

(dowód: akta kontroli str. 774-801)

2.1.2. LGD rozpowszechniała informacje o zasadach przyznawania pomocy finansowej w ramach procesu wdrażania LSR (WLSR), na stronie internetowej LGD i stronach internetowych gmin objętych LSR, w folderach i broszurach promujących LGD oraz w lokalnej prasie.

(dowód: akta kontroli str. 802-811)

2.1.3. LGD informowała o możliwościach składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania WLSR, bezpłatnego świadczenia przez pracowników Biura LGD doradztwa w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy. LGD zapewniła jawność działania poprzez wykorzystanie różnych środków i metod komunikacji społecznej (internet, materiały promocyjne, w tym ulotki, foldery, plakaty, prezentacje na łamach lokalnej prasy, tablice ogłoszeń, imprezy dla mieszkańców promujące działalność LGD, udział w zebraniach Członków Walnego Zebrania Stowarzyszenia).

(dowód: akta kontroli str. 779, 812-829)

2.1.4. LGD monitorowała i dokonywała ocen działania poprzez m.in. analizę jakościową i ilościową projektów składanych do LGD w ramach ogłaszanych

konkursów oraz sporządzała roczne sprawozdania ze swojej działalności. LGD terminowo, tj. zgodnie z umową ramową przeprowadzała postępowania w sprawie wyboru operacji, na podstawie art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005, oraz przekazywała SW listy wybranych operacji, listy operacji, które nie zostały wybrane oraz uchwały Rady LGD w sprawie wyboru operacji,

(dowód: akta kontroli str. 454-474, 475-514, 830-840)

2.1.5. LGD w okresie objętym kontrolą aktualizowała LSR w zakresie określonym w umowie ramowej. Aktualizacje dotyczyły m.in. budżetu LGD oraz zmiany w składzie zarządu, Rady i komisji rewizyjnej, co zostało opisane w punkcie 1.3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(dowód: akta kontroli str. 584-592)

2.1.6. W LGD przeprowadzono w badanym okresie 9 kontroli, z tego 8 zostało przeprowadzonych przez Wydział PROW Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego (UMWZ) oraz 1 przez Wydział Współpracy Społecznej UMWZ.

(dowód: akta kontroli str. 841-843)

2.1.7. LGD przechowywała dokumenty o których mowa w § 6 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wyboru LGD. Dokumenty przetrzymywane były w metalowej szafie pod zamknięciem w siedzibie LGD.

(dowód: akta kontroli str. 844-845)

2.1.8. LGD informowała SW o okolicznościach mogących mieć wpływ na wykonanie umowy. W kontrolowanym okresie LGD złożyła 5 sprawozdań z realizacji LSR, w których zawarła m.in. okoliczności mogące mieć wpływ na jej wykonanie.

(dowód: akta kontroli str. 454-474)

2.1.9. LGD dopiero 5 sierpnia 2013 r. opracowała formularz ankiety monitorowania LSR:

Grzegorz Brochocki wyjaśnił: *W dniu 05.08.2013 r. opracowano formularz ankiety monitorującej postęp realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju dla beneficjentów (którzy zakończyli operację i na rzecz których została dokonana płatność ostateczna) w ramach działania Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach PROW na lata 2007 – 2013 Oś 4 LEADER. W formularzu tym zostały uwzględnione zmiany we wskaźnikach (zawarte w Aneksie nr 8 z dnia 01.08.2013 r. do Umowy o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju nr 6933-UM1600013/09). Ankieta została umieszczona na stronie internetowej www.lgdpyrzyce.pl. W załączeniu wzór ankiety monitorującej. W okresie wcześniejszym nie udostępniono ankiety monitorującej beneficjentom, natomiast składali oni do biura LGD sprawozdania z realizacji operacji, na podstawie których LGD monitorowała postęp realizacji strategii.*

(dowód: akta kontroli str. 25-28, 123, 749, 751, 754-766)

2.2. . LGD udzieliła łącznie 239 porad, z tego z zakresu działania WLSR-MP - 169. Według stanu na koniec 2013 r. beneficjenci złożyli do LGD 110 wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR-MP¹². Do końca 2013 r. do SW przekazano łącznie 90 wniosków, z tego SW podpisał 21 umów na realizację ww. projektów. Spośród ww. wniosków doradztwo świadczone było w 79 przypadkach. Spośród 21 podpisanych umów udzielono 20 porad. Jedna umowa została

¹² Liczba złożonych wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR-MP przedstawiała się następująco: w 2010 r. wpłynęło łącznie 29 wniosków, z tego wybrano wszystkie 29 i przekazano do SW, który podpisał 7 umów; w 2012 r. wpłynęło 38 wniosków, z tego wybrano 32 wnioski i przekazano do realizacji SW, gdzie podpisano 8 umów (z tego 1 rozwiązana); w 2013 r. wpłynęły 43 wnioski, z tego wybrano 29 wniosków, podpisano do 31.12.2013 r. 6 umów

rozwiązana, w 11 przypadkach do końca 2013 r. dokonano wypłaty środków. Doradztwo było prowadzone przez pracowników Biura, w 2009 r. – przez 1 pracownika, w 2010 r. – 2 pracowników, w latach 2011-2013 – 3 pracowników. Pracownicy Biura LGD przeprowadzili w tym okresie także 8 szkoleń z zakresu WLSR-MP.

(dowód: akta kontroli str. 391-418, 421-443)

W sprawie liczby podpisanych umów Prezes LGD wyjaśnił: *Z naboru wniosków o przyznanie pomocy trwającego we wrześniu 2012 r. na 32 wybrane wnioski z MP zostało podpisanych 8 umów (25 %). Z kolejnego naboru trwającego w maju 2013 r. na 16 wybranych wniosków z MP zostało podpisanych 11 umów (68,75 %). Natomiast z naboru trwającego we wrześniu 2013 r. na 13 wybranych wniosków z MP zostało podpisanych 7 umów i jeszcze 1 wniosek pozostaje w rozpatrzeniu. Zaobserwowano więc znaczną poprawę jeśli chodzi o ilość zawieranych umów. Niewątpliwie na ten fakt wpłynęła lepsza jakość usług doradczych świadczonych przez LGD – zarówno w biurze jak i podczas szkoleń organizowanych w terenie, doświadczenie wnioskodawców, którzy nie po raz pierwszy składają wnioski, jak również szkolenia dla członków Rady, którzy w sposób bardzo przemyślany, zgodny z LSR i aktami prawnymi wybierali operacje do dofinansowania. Od naborów majowych 2013 r. LGD otrzymuje również informacje na jakim etapie jest rozpatrywanie WoPP i może w pewien sposób monitorować ten stan poprzez kontakt z wnioskodawcami, zachęcanie do skorzystanie z naszej pomocy itp.*

(dowód: akta kontroli str. 749, 752)

SW, według stanu na 31 grudnia 2013 r., odrzucił 49 wniosków o przyznanie pomocy w ramach WLSR-MP, do których LGD doradzał beneficjentom. Powodem odrzucenia ww. wniosków było:

- zakres operacji niezgodny z rozporządzeniem dotyczącym danej pomocy – 10 przypadków,
- operacja niezgodna z celami wymienionymi w PROW – 1 przypadek,
- rezygnacja wnioskodawcy/odmowa podpisania umowy – 10 przypadków,
- niezłożenie uzupełnień/poprawek w terminie – 28 przypadków.

W sprawie braku monitorowania odrzuconych przez SW wniosków Prezes LGD wyjaśnił:

Doradztwo świadczone przez LGD na rzecz wnioskodawców/beneficjentów najczęściej rozpoczyna się w momencie chęci złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR. Po zakończeniu danego naboru, kompletna dokumentacja jest przekazywana do SW lub do ARiMR. Od tego momentu wszelkiego rodzaju uzupełnienia do wniosków odbywają się w relacji Wnioskodawca – Urząd Marszałkowski lub Wnioskodawca – ARiMR. Jeśli wnioskodawca chciał/chce na etapie uzupełnień do WoPP skorzystać z usług doradczych pracowników biura może to uczynić w każdej chwili. LGD nie było przez bardzo długi okres czasu informowane przez SWZ o stanie wniosku (czy jest w trakcie uzupełnień, jeśli tak – to jakich itp.), czyli kontakty dotyczące uzupełnień do wniosku następowały jedynie pomiędzy pracownikiem UM i wnioskodawcą. LGD była pominięta, a wg założeń, miała stać na straży zgodności projektów z LSR oraz ich prawidłowej realizacji na obszarze objętym LSR. Nie jesteśmy zawsze w stanie wpłynąć na wnioskodawców, czy też zmusić ich aby realizowali zalecenie SW dot. ich wniosków. Wielu beneficjentów rezygnuje czekając po kilka miesięcy na pierwsze uzupełnienia, wielu po otrzymaniu pierwszego pisma z UM, które prosi o wyjaśnienia rzeczy zbyt oczywistych itp.

(dowód: akta kontroli str. 517, 749, 751-752)

2.3. LGD zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o EFRROW określiła terminy składania wniosków o przyznanie pomocy za pośrednictwem LGD w uzgodnieniu z SW. Zaplanowano łącznie w latach 2009-2014 - 6 naborów wniosków o przyznanie pomocy w ramach WLSR-MP. Harmonogram naborów był na bieżąco dostosowywany aneksami do umowy ramowej. W badanym okresie LGD przeprowadziła 5 naborów dla WLSR-MP¹³.

(dowód: akta kontroli str. 214-217, 319)

2.4. LGD określiła w LSR lokalne kryteria wyboru operacji zgłaszanych do działania MP. O miejscu danego wniosku na liście decydowała liczba punktów uzyskanych podczas oceny operacji. Kryteria lokalne do finansowania były elementem LSR i zostały zawarte w ogłoszeniach o naborze wniosków o przyznanie pomocy. Kryteria obejmowały doświadczenie wnioskodawców w realizacji projektów, zasięg oddziaływania operacji, innowacyjność projektów, wysokość wnioskowanej pomocy (preferowane operacje o niższej wartości), stopień oparcia operacji na lokalnych zasobach, promocję walorów obszaru LGD (preferowanie lokalnych usług i zasobów), aktywizację społeczności lokalnej, rozwój infrastruktury turystycznej lub usług turystycznych, powstawanie markowych produktów „Ziemia Pyrzycka”, rozwój zasobów służących integracji społecznej. Wszystkie ww. kryteria pozwalały na wybór projektów przyczyniających się do realizacji celów LSR.

(dowód: akta kontroli str. 86, 108-110)

2.5. W latach 2009-2013 LGD poniosła koszty kwalifikowalne, refundowane ze środków publicznych w wysokości ogółem 681.829,01 zł, z tego koszty bieżące (administracyjne), funkcjonowania LGD w wysokości 528.356,78 zł oraz koszty działalności statutowej w wysokości 153.472,24 zł.

Koszty działalności statutowej obejmowały:

- badanie nad obszarem objętym LSR, koszt łączny 30.760 zł,
- informowanie o obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD w wysokości 26.200,99 zł,
- szkolenie pracowników LGD, członków zarządu LGD oraz członków organu decyzyjnego, w wysokości 24.913,76 zł,
- wydarzenia o charakterze promocyjnym związane z obszarem objętym LSR, realizacją LSR oraz działalnością LGD w wysokości 38.156,76 zł,
- szkolenie lokalnych liderów w wysokości 29.718,27 zł,
- aktywizowanie społeczności lokalnej w wysokości 3.722,46 zł.

(dowód: akta kontroli str. 254-272, 363-379, 380-390)

2.6. Wskaźnik poziomu kosztów bieżących funkcjonowania LGD w ramach działania FLGD na koniec 2013 r. wynosił 45% zrefundowanych kosztów wszystkich operacji WLSR, WPW i FLGD. Zgodnie z § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013¹⁴, dalej „rozporządzenie FLGD”, koszty bieżące (administracyjne) FLGD przekraczające 15% sumy zrefundowanych kosztów kwalifikowalnych wszystkich operacji objętych opracowaną LSR i zrealizowanych w tym okresie w ramach działań WLSR, WPW i FLGD, nie są kosztami kwalifikowalnymi. Wysoki wskaźnik poziomu kosztów funkcjonowania LGD na koniec 2013 r. został obniżony do 17% na dzień 15.07.2014 r. po

¹³ Terminy, w których zostały zrealizowane nabory WLSR-MP: w 2010 r. – 2 nabory: od 6.04. – 20.04.2010 r. i od 31.12.2010 – 28.01.2011 r., w 2011 r. nie było naborów, w 2012 r. – 1 nabór: od 5.09. – 4.10.2012 r., w 2013 r. – 2 nabory: od 6.05. – 29.05.2013 r. i od 9.09. – 30.09.2013

¹⁴ Dz. U. Nr 103, poz. 660 ze zm.

uwzględnieniu wniosków o przyznanie pomocy, zawartych umów, złożonych wniosków o płatność oraz wypłaconych beneficjentom środków.

(dowód: akta kontroli str. 18-21, 419-420, 515-516, 593)

2.7. LGD korzystała z mechanizmów wyprzedzającego finansowania w formie pożyczek w BGK. Zaciągnięte zobowiązania LGD w BGK w latach 2009 – 2013 wyniosły ogółem 470.612,78 zł, z tego na FLGD w wysokości 412.655,20 zł, na WPW w wysokości 57.957,58 zł. LGD spłaciła 409 824,05 zł oraz 4 322,55 zł odsetek. Saldo na koniec 2013 r. wyniosło 60.788,73 zł.

(dowód: akta kontroli str. 330-362)

2.8. Roczne sprawozdania LGD z wykonania LSR za lata 2009-2013 obejmowały m.in:

- wykonanie wskaźników celów ogólnych i szczegółowych oraz przedsięwzięć LSR w danym roku sprawozdawczym¹⁵,
- stan wykonania przedsięwzięć ujętych w LSR¹⁶.
- liczbę podmiotów, które korzystały z doradztwa w Biurze LGD w zakresie przygotowania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania WLSR,
- wybór operacji przez LGD,
- wielkość środków publicznych otrzymanych przez LGD w tym środków otrzymanych w ramach PROW.

(dowód: akta kontroli str. 454-514, 520-532)

LGD przeprowadziła 2 badania ewaluacyjne:

1) Na podstawie umowy z dnia 24.06.2011 r., pomiędzy LGD a Stowarzyszeniem I (...) w 2011 r. (lipiec-sierpień) Stowarzyszenie przedłożyło raport końcowy z badania pn. „Ewaluacja wskaźników Lokalnej Strategii Rozwoju LGD Ziemia Pyrzycka”. W badaniu tym zaproponowano dokonanie zmniejszenia wartości docelowych wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu. Wszystkie zmiany zaproponowane w tym badaniu zostały wprowadzone do LSR aneksem nr 5 do umowy ramowej z dnia 11.07.2012 r.,

2) Na podstawie umowy z dnia 11.06.2013 r., zawartej przez LGD z Fundacją M (...), Fundacja przedłożyła LGD wyniki analizy i propozycji zmian wskaźników: produktu, rezultatu i oddziaływania w LSR. Propozycja zmian w LSR dotyczyła nie tylko wartości docelowych wskaźników, ale określenia samych wskaźników¹⁷.

Wszystkie propozycje zmian zawarte w tym badaniu zostały wprowadzone do LSR aneksem nr 8 do umowy ramowej z dnia 1.08.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 520-532, 846-883, 884-894)

¹⁵ - cele ogólne (rozwoj turystyki w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego),

- cele szczegółowe (tworzenie atrakcyjnych produktów turystycznych i lokalnych oraz podniesienie konkurencyjności miejscowych atrakcji, kuchni, rzemiosła i rękodzielnictwa, rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej zabytkowe obiekty, miejsca historyczne i parki podworskie, promocja walorów kulturowych i przyrodniczych, rozwój infrastruktury społecznej i kulturalno-sportowej, zapewnienie oferty spędzania wolnego czasu, wspieranie integracji mieszkańców, kształtowanie postaw proekologicznych, podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD

¹⁶ „Ziemia Pyrzycka – marka produktu LGD”, „Szlakiem historycznym Ziemi Pyrzyckiej”, „Zapraszamy na Ziemię Pyrzycką”, „Baza kulturalno-sportowa w każdej wsi”, „Wydźmy z domu – rozwój oferty spędzania wolnego czasu”, „Wspólne przebywanie – integracja i aktywizacja społeczności lokalnych”

¹⁷ wskaźnik rezultatu (cel szczegółowy 1.1) pt. „Do 2015 r., w gospodarstwach powstanie minimum 1 oferta produkcji lub sprzedaży produktów lokalnych”, zaproponowano zmianę „Wzrost liczby gospodarstw rolnych i podmiotów gospodarczych zainteresowanych uzyskaniem dodatkowych dochodów z produkcji produktów certyfikowanych i produkcji produktów lokalnych”, wskaźnik produktu (przedsięwzięcie 1.1.1) dla WLSR-RDN zaproponowano przyjęcie wskaźnika pn. „Dywersyfikacja dochodów jednego gospodarstwa rolnego o dochody z działalności nierolniczej związane z produktami lokalnymi, żywnością do końca 2015 r.”, dla WLSR-TRM zaproponowano przyjęcie wskaźników pn. „Powstanie 1 oferty produkcji lub sprzedaży produktu lokalnego do końca 2015 r.”, „Utworzenie 1 miejsca pracy przy produkcji lub sprzedaży produktu lokalnego do końca 2015 r

Pismem z dnia 29 lipca 2013 r. Dyrektor Wydziału Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWZ poinformował Prezesa LGD, że na podstawie sprawozdania LGD z 31 maja 2013 r., stwierdzono niski poziom realizacji wskaźników, niski poziom zakontraktowania środków oraz rozliczonych płatności. W piśmie tym zobowiązano LGD do podjęcia działań naprawczych zapewniających polepszenie słabych wyników. Zobowiązano także do wskazania planowanych efektów działań.

Pismem z dnia 9 sierpnia 2013 r. LGD przesłało do UMWZ program naprawczy LSR. W programie wskazano działania, jakie będą podjęte w celu poprawy wykonania wskaźników oraz zakontraktowanych i zrealizowanych płatności:

- w ramach celu szczegółowego „Tworzenie atrakcyjnych produktów turystycznych i lokalnych oraz podniesienie konkurencyjności miejscowych atrakcji, kuchni, rzemiosła i rękodzielnictwa” program naprawczy wskazywał m.in. na: potrzebę powstania 1 oferty produkcji lub sprzedaży produktu lokalnego do końca 2015 r., utworzenia 1 miejsca pracy przy produkcji lub sprzedaży produktu lokalnego do końca 2015 r., opracowania wzoru loga marki produktów LGD do końca 2015 r., utworzenie 1 izby i 1 galerii prezentującej produkty LGD do końca 2015 r., organizacji 3 kursów, szkoleń, w których przeszkolonych zostanie 60 lokalnych liderów do końca 2015 r., przygotowania katalogu produktów lokalnych na obszarze LGD do końca 2015 r.;

- w ramach realizacji celu szczegółowego „Rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej zabytkowe obiekty, miejsca historyczne i parki podworskie” program naprawczy wskazywał m.in. na: przygotowanie i organizację 3 imprez związanych z miejscami historycznymi i zabytkowymi do końca 2015 r. W ramach planowanych naborów projektów w II półroczu 2013 r. jak i 2014 r. składane wnioski obejmą realizację ww. wskaźnika. W ramach realizacji tego celu program naprawczy wskazywał także na utworzenie jednego miejsca pracy związanego z usługami turystycznymi, około turystycznymi;

- w ramach realizacji celu szczegółowego „Promocja walorów kulturowych i przyrodniczych” program naprawczy wskazywał m.in. na: powstanie oferty turystycznej w 1 gospodarstwie rolnym lub agroturystycznym do końca 2015 r., utworzenie 1 miejsca pracy związanego z usługami turystycznymi, około turystycznymi, wydanie kompletu folderów, map, przewodników do końca 2015 r. W ramach naboru LGD zatwierdzono wniosek Gminy Pyrzyce o dofinansowanie projektu oznakowania obszaru Miasta i Gminy Pyrzyce objętego LSR;

- w ramach realizacji celów szczegółowych „Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalno-sportowej, „Zapewnienie oferty spędzania wolnego czasu”, „Wspieranie integracji mieszkańców, kształtowanie postaw proekologicznych, podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD” program naprawczy wskazywał m.in. na: wyremontowanie lub wyposażenie 2 obiektów pełniących funkcje publiczne, kulturalne, kulturalno-sportowe i społeczne do końca 2015 r., powstanie lub rozbudowę 8 miejsc rekreacyjnych, placów zabaw do końca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 232-253)

2.9. W księgach rachunkowych LGD zapewniono prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości z wyodrębnioną analityką dostosowaną do ewidencji operacji dla kosztów refundowanych z PROW, zgodnych z zawartymi umowami z SW, z wykorzystaniem odrębnego kodu rachunkowego dla poszczególnych pozycji budżetu, zgodnie z art. 75 ust. 1 lit. c pkt i rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005. W planie kont LGD w kontrolowanych latach dla funkcjonowania LGD przyjęto konto 550 (wynagrodzenia dla pracowników Biura) oraz kod transakcji przypisany pracownikowi np. 101 dla dyrektora Biura, konto 500 dla kosztów działalności statutowej nieodpłatnej oraz kod transakcji np. 104 - zamieszczanie materiałów

prasowych w prasie, 105 – wynagrodzenie osób prowadzących szkolenia, 108 – materiały szkoleniowe.

(dowód: akta kontroli str. 254-276)

2.10. LGD nie zgłaszała propozycji zmian na rzecz uproszczenia przepisów i procedur dotyczących działania WLSR-MP

W sprawie zidentyfikowania problemów związanych z przygotowaniem i obsługą działania WLSR-MP, Prezes LGD wyjaśnił: *Główne problemy, jakie zidentyfikowano w związku z przygotowaniem i obsługą działania WLSR-MP to przede wszystkim:*

- *skomplikowana procedura weryfikacji wniosków przez UM – wnioskodawcy działania „małe projekty” często rezygnują z realizacji operacji właśnie z powodu zbyt skomplikowanej procedury weryfikacji wniosków i konieczności drobiazgowego tłumaczenia każdego wydatku, co w konsekwencji powoduje coraz mniejsze zainteresowanie tym działaniem,*
- *długotrwały proces weryfikacji wniosku co uniemożliwia sprawne i efektywne wydatkowanie środków przeznaczonych na realizację działania Wdrażanie LSR i powoduje zniechęcenie beneficjentów, wstrzymywanie realizacji operacji, znaczną zmianę cen i kosztów projektu, co w wielu przypadkach skutkuje brakiem możliwości realizacji operacji,*
- *niedoprecyzowanie kwalifikowalności wydatków w ramach operacji – wnioskodawca powinien mieć pełną wiedzę i jasność na temat kwalifikowalności wydatków w ramach operacji. Niestety wciąż odczuwalna jest dowolność interpretacji kwalifikowalności wydatków przez osoby weryfikujące wnioski, co powoduje niepewność realizacji operacji i uznania za kwalifikowane kosztów ponoszonych przez beneficjenta,*
- *realizacja małych projektów na zasadzie refundacji poniesionych kosztów pozwala niewielkiej liczbie podmiotów na realizację zadań, a konieczność posiadania kwoty na wkład stanowi kolejny problem. Szczególnie poszkodowane są tutaj organizacje pozarządowe z naszego regionu, które utrzymują się głównie ze składek członkowskich i nie posiadają kapitału niezbędnego do zainicjowania małego projektu. Wszystkie opisane wyżej zagadnienia były przedmiotem rozmów, debat, spotkań z przedstawicielami SW czy ARiMR. Znaczącą rolę odgrywa tutaj stanowisko Zachodniopomorskiej oraz Polskiej Sieci LGD.*

(dowód: akta kontroli str. 747, 768-769)

2.11. W sprawie członkostwa w LGD pracowników SW, ARMiR, MRiRW Prezes LGD Grzegorz Brochocki wyjaśnił: *LGD posiada deklaracje członkowskie członków, którzy podczas Walnych Zebrań zostali przyjęci do Stowarzyszenia. Z żadnej deklaracji nie wynika, że ktoś jest/był pracownikiem Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa czy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nie jesteśmy jednak w stanie zweryfikować, czy rzeczywiście taka sytuacja nie miała miejsca. Jedyne pan (...) w swoim CV (którego nie przedkłada każdy potencjalny członek LGD, ale członek Rady) wykazuje, iż był w okresie kwiecień 2007-styczeń 2008 zatrudniony w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego na stanowisku Wicedyrektora Departamentu Ochrony Środowiska, a następnie pełnił obowiązki Dyrektora Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska. Jednak członkiem Stowarzyszenia, a jednocześnie członkiem Rady Stowarzyszenia został dopiero w dniu 28.11.2011 r. Według posiadanych przez nas informacji w skład Zarządu, Rady czy Komisji Rewizyjnej nie wchodził/nie wchodzi nikt z pracowników w/w instytucji (poza opisaną wyżej sytuacją dot. Pana (...)). Nie mieli oni więc wpływu na wybór operacji do dofinansowania, gdyż nawet Pan (...), kiedy brał udział w ocenie nie był już pracownikiem UM woj. Zachodniopomorskiego. Pracownicy, którzy byli/są*

zatrudnieni w biurze LGD nie byli i na chwilę obecną nie są pracownikami w/w instytucji.

(dowód: akta kontroli str. 453, 518-519)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Wskaźnik poziomu kosztów bieżących funkcjonowania LGD w ramach działania FLGD na koniec 2013 r. wynosił 45% zrefundowanych kosztów wszystkich operacji WLSR, WPW i FLGD.

(dowód: akta kontroli str. 419-420)

W sprawie monitorowania kosztów bieżących Prezes LGD wyjaśnił: Koszty bieżące funkcjonowania biura są ponoszone bez względu na stan realizacji strategii w ramach działań WLSR. Biuro zatrudnia pracowników, którzy wykonują swoją pracę bez względu na to, czy beneficjenci realizują operacje czy też nie, czy są na ich rzecz dokonywane płatności ostateczne czy też nie. A koszty funkcjonowania biura są to koszty wyłącznie wynagrodzeń dla pracowników oraz raz w roku koszty gwarancji ubezpieczeniowej kredytu. Jesteśmy świadomi, iż przekraczają one na dzień dzisiejszy dopuszczalny limit, lecz jesteśmy przekonani, iż realizacja operacji w ramach WLSR ulegnie znacznemu zwiększeniu i stosunek kosztów bieżących funkcjonowania LGD do stanu realizacji LSR nie będzie budził zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. 749, 752)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

3. Zgodność projektów wdrażanych i realizowanych przez LGD z opracowaną przez nią LSR oraz z przepisami i procedurami.

3.1. Wybór operacji przez LGD w zakresie działania WLSR-MP.

Na podstawie 4 naborów wniosków dla operacji w zakresie działania WLSR-MP przeprowadzonych w kontrolowanym okresie przez LGD ustalono, że:

- listy ocenianych małych projektów zostały prawidłowo i terminowo sporządzone,
- przyznawanie punktów przez członków Rady w większości przypadków było prawidłowe za wyjątkiem:

1) w naborze przeprowadzonym w dniach 31.12.2010-28.01.2011 (dalej zwany „nabór I”) w 1 przypadku spośród 4 skontrolowanych (na 14 wybranych przez LGD operacji do realizacji) Rada przyznała punkty:

- znak sprawy 1/MPR/2011 – projekt pn.: „Plac integracyjny w Pomietowie” – 7 członków Rady (wszyscy obecni) przyznali maksymalną liczbę punktów (4 punkty) w ramach kryterium objęcia operacją wszystkich gmin LSR. Przyznanie maksymalnej liczby punktów miało wpływ na kolejność na liście wybranych operacji, jednak nie miało wpływu na rekomendowanie bądź nie innego złożonego wniosku, gdyż w naborze tym wszystkie złożone wnioski zostały wybrane do dofinansowania.

(dowód: akta kontroli str. 617 - 662)

2) w naborze 05.09.2012 - 04.10.2012 (dalej zwany naborem II) w 3 przypadkach spośród 8 skontrolowanych (na 32 przypadki wybrane przez LGD operacji do realizacji) Rada przyznała punkty:

- znak sprawy LGD-ZP/MP/II/2012/15 projekt pn.: „Studnia głębinowa dla mieszkańców obszaru objętego LSR Stowarzyszenia LGD Ziemia Pyrzycka” – 5 na 6 członków Rady (1 wyłączony - wnioskodawca) przyznało maksymalną liczbę 4

punktów za objęcie swym zasięgiem wszystkich gmin LSR, pomimo że wniosek dotyczył wybudowania studni głębinowej w miejscowości Warnice. Przyznano także punkty za: „operacja dotyczy tworzenia miejsc spotkań” – 2 pkt oraz „operacja ma wpływ na podnoszenie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności społeczności lokalnej”. Średnia liczba przyznanych punktów wynosiła 24,20, minimalna średnia liczba punktów do zakwalifikowania się projektu zgodnie ze LSR wynosiła 24 punkty;

- znak sprawy LGD-ZP/MP/II/2012/16 projekt pn.: „Kościół w Strzebielewie wspiera lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne oraz promuje lokalne walory i oznakowane zabytki podczas imprezy kulturalno-promocyjnej” – przyznano maksymalną liczbę 4 punktów za kryterium „obejmowania zasięgiem operacji przez wszystkie gminy”;

- znak sprawy LGD-ZP/MP/II/2012/25 projekt pn.: „Wykonanie oświetlenia wewnętrznego w zabytkowym kościele p.w. Jana Chrzciciela w Żabowie” – 4 oceniających przyznało punkty za innowacyjność projektu, na 2 kartach oceny przyznano maksymalną liczbę 4 punktów za kryterium „obejmowania zasięgiem operacji przez wszystkie gminy”;

- znak sprawy LGD-ZP/MP/II/2012/36 projekt pn.: „Warsztaty integracyjne dla młodzieży – 3 członków Rady przyznało punkty za innowacyjność projektu. Innowacyjność według wnioskodawcy polegała na udziale młodzieży z całego terenu objętego LSR m.in. w warsztatach fotograficznych i grafiki komputerowej oraz warsztatach dziennikarstwa.

(dowód: akta kontroli str. 663-700, 895-901)

3) w naborze 06.05.2013-29.05.2013 (dalej zwany naborem III) w 1 przypadku spośród 6 skontrolowanych (z 16 wybranych przez LGD operacji do realizacji) Rada oceniła:

- znak sprawy: nr LGD-ZP/MP/II/2013/09, projekt pn.: „Odbudowa i oznakowanie zabytkowej dzwonnicy wraz z zagospodarowaniem terenu wokół niej oraz organizacja imprezy promocyjnej w Strzebielewie” – 8 członków Rady przyznało po 5 punktów każdy za objęcie zasięgiem wszystkich gmin objętych LSR.

(dowód: akta kontroli str. 701 - 717)

Wszystkie skontrolowane listy ocenionych MP zostały prawidłowo przekazane wnioskodawcom, tj. zgodnie z § 10 ust. 1 rozporządzenia WLSR. Listy wybranych MP zostały prawidłowo sporządzone według liczby uzyskanych punktów, bądź w przypadku nie wybrania operacji, po uwzględnieniu złożonych odwołań, zgodnie z § 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia WLSR. Zastosowano procedurę wyłączenia członków Rady od dokonywania wyboru MP¹⁸. Wnioskodawcy, zgodnie z § 10 b rozporządzenia WLSR, zostali poinformowani o wyborze MP oraz o ewentualnych przypadkach niewybrania projektu. LGD zgodnie z § 10 a rozporządzenia WLSR przekazała SW listy wybranych i niewybranych MP wraz z uchwałami w sprawie wyboru MP, SW wzywał LGD zgodnie z § 10 c ust. 1 rozporządzenia WLSR do złożenia wyjaśnień, oraz poprawienia dokumentów z naborów po jednym razie w każdym naborze. LGD średnio 7 dni potrzebowała na ostateczne przekazanie wyjaśnień i uzupełnienie dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 617-620, 663-668, 701-705, 718-720)

3.2. Koszty przedstawiane do refundacji w ramach działania FLGD spełniały wymogi rozporządzenia FLGD. Do badania wybrano koszty kwalifikowalne w łącznej

¹⁸ za wyjątkiem jednego przypadku naboru II, gdzie wnioskodawca, był jednocześnie członkiem Rady LGD i zgodnie z §20 pkt 4 Regulaminu Rady Stowarzyszenia, powinien złożyć pisemne oświadczenie o zaistnieniu okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do bezstronności. Nie złożył takiego oświadczenia, jednak nie brał udziału w ocenie wniosku przez siebie złożonego. W pozostałych 3 naborach członkowie Rady przed oceną każdego wniosku wypełniali oświadczenia o bezstronności lub oświadczenie, że mogłyby powstać wątpliwości co do bezstronności i wyłączały się z oceniania danego wniosku. Wyłączeni członkowie brali udział w ocenie pozostałych wniosków.

wysokości 38,3 tys. zł, tj. 5,6% kosztów, objętych wnioskami o płatność (łącznie 681,75 tys. zł), poniesione na:

- 1) badanie obszaru objętego LSR w 2011 r. w wysokości 14,8 tys. zł,
- 2) wydarzenia o charakterze promocyjnym związane z obszarem objętym LSR w 2012 r. w wysokości 13,2 tys. zł,
- 3) szkolenia lokalnych liderów w 2013 r. w wysokości 10,3 tys. zł,

Ustalono, że koszty na badanie obszaru objętego LSR w 2011 r. (14,8 tys. zł), poniesione zostały zgodnie z § 3a ust. 2 pkt 2 rozporządzenia FLGD, tj. na wykonanie opracowań dotyczących obszaru objętego LSR.

(dowód: akta kontroli str. 363, 520-532)

Koszty poniesione na promocję obszaru związanego z LSR w 2012 r. (13,2 tys. zł) poniesione zostały zgodnie z § 3a ust. 2 pkt 3, 16 i 17 rozporządzenia FLGD i dotyczyły:

- zakupu i dystrybucji materiałów informacyjnych, szkoleniowych i promocyjnych,
- innych materiałów niezbędnych do nabywania umiejętności i prowadzenia aktywizacji, zakupu upominków i nagród,
- kosztów związanych z organizacją lub uczestnictwem LGD w wydarzeniach promocyjnych, szkoleniowych lub aktywizujących lokalną społeczność, w tym m.in. współorganizacji przez LGD I Regionalnego Kongresu Kobiet w dniu 25.02.2012 r. w Szczecinie; współorganizacji Biegu Gryfitów w dniu 31.03.2012 r. w Pyrzycach, w tym zakup medali i pucharów; udziału LGD, jako wystawcy w Jarmarku Wielkanocnym w dniu 31.03.2012 r.; współorganizacji VII Pyrzyckich Biegów Ulicznych w dniu 12.05.2012 r. w Pyrzycach, w tym zakup dyplomów; organizacji I Forum Sołtysów w dniu 30.05.2012 r. w Pyrzycach.

(dowód: akta kontroli str. 533-564)

Koszty szkolenia lokalnych liderów w 2013 r. (10,3 tys. zł) poniesione zostały zgodnie z § 3a ust. 2 pkt 3, 9, 10, 11, 12, 17 rozporządzenia FLGD na:

- wynagrodzenia prowadzących szkolenie pt. „Sołtys Liderem – jak aktywizować społeczność lokalną”,
- zakup materiałów szkoleniowych i promocyjnych w ramach ww. szkolenia sołtysów,
- uczestnictwo członków LGD w wydarzeniach promocyjnych, podróże, wyżywienie uczestników szkolenia oraz spotkania aktywizującego, nocleg uczestników szkolenia (członków stowarzyszenia LGD) w ramach wizyty studyjnej w Bornem Sulinowie.

(dowód: akta kontroli str. 565-582)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Opis stanu
faktycznego

4. Osiągnięte efekty wdrażania i poziom wykorzystania środków przeznaczonych na oś Leader w ramach PROW.

4.1. Realizacja LSR w wymiarze finansowym i rzeczowym.

W ramach działania WLSR-ORW wpłynęło do 31.12.2013 r. 11 wniosków. LGD wybrał i przekazał do SW 10 wniosków, z czego SW podpisał 3 umowy na kwotę 519 tys. zł. W 1 przypadku na kwotę 116,6 tys. zł dokonano płatności.

W ramach działania WLSR-RDN wpłynęło 7 wniosków, wszystkie zostały wybrane i przekazane do Oddziału ARiMR w Szczecinie, z czego 1 umowa została zawarta na kwotę 77,5 tys. zł i ww. kwota została wypłacona.

W ramach działania WLSR-TRM wpłynęły 3 wnioski, wszystkie zostały wybrane i przekazane do Oddziału ARiMR w Szczecinie. Zawarta została 1 umowa na kwotę 300 tys. zł, na którą został złożony wniosek o płatność.

Do LGD wpłynęło łącznie 110 wniosków w ramach działania WLSR-MP, spośród których do SW przekazano 90 wniosków. SW podpisał 21 umów (z tego 1 została rozwiązana) na kwotę 593,1 tys. zł. W 8 przypadkach (8 umów) wypłacono środki na łączną kwotę 139,4 tys. zł. Na koniec 2013 r. pozostało do wypłaty w związku z podpisanymi 12 umowami 453,7 tys. zł.

W ramach WLSR do 31.12.2013 r. zrealizowano płatności na łączną kwotę 333,6 tys. zł (nie uwzględniono środków wypłaconych przez JST – 38,8 tys. zł). Źródłami finansowania tych działań były w przypadku WLSR-RDN - budżet państwa w wysokości 15,5 tys. zł oraz EFRROW w wysokości 62 tys. zł, w przypadku WLSR-ORW – budżet JST w wysokości 38,8 tys. zł oraz EFRROW w wysokości 116,6 tys. zł, w przypadku WLSR-TRM nie było wypłaconych środków w badanym okresie oraz w przypadku WLSR-MP środki w wysokości 125,9 tys. zł pochodziły z EFRROW a 13,5 tys. zł stanowiło środki publiczne¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 318, 420-422, 515, 583)

Wykorzystanie limitu środków z umowy ramowej w odniesieniu do budżetu LGD oraz przedsięwzięć określonych w LSR do dnia 31.12.2013 r. przedstawiało się następująco:

- dla działania WLSR-ORW z limitu 1.325,7 tys. zł, płatności zrealizowano w wysokości 116,6 tys. zł (8,8% limitu),
- dla działania WLSR-RDN z limitu 275,8 tys. zł, płatności zrealizowano w wysokości 77,5 tys. zł (28,1% limitu)
- dla działania WLSR-TRM limit 399 tys. zł, płatności nie były realizowane (0%),
- dla działania WLSR-MP z limitu środków w wysokości 1.667 tys. zł, płatności zrealizowano w wysokości 139,4 tys. zł, co stanowiło 8,4%,
- dla działania WPW z limitu 94,9 tys. zł, płatności zrealizowano w wysokości 6,2 tys. zł (6,5%),
- dla działania FLGD z limitu środków w wysokości 215 tys. zł, płatności zrealizowano w wysokości 29,4 tys. zł (13,7%).

Razem dokonano płatności w wysokości 369,1 tys. zł z limitu 3.977,4 tys. zł, tj. 9,3%.

(dowód: akta kontroli str. 745)

W ramach WLSR-ORW wyremontowano i wyposażono świetlicę w miejscowości Moskorzyn, przeprowadzono remont kapitalny oraz wyposażono świetlicę m.in. w stoły, krzesła, telewizor, zestaw muzyczny, kuchnię elektryczną.

W ramach WLSR-RDN zakupiono ciągnik do świadczenia usług dla rolnictwa w gospodarstwie rolnym.

W ramach WLSR-TRM nie zrealizowano żadnego projektu, jeden złożony wniosek dotyczył przebudowy budynku gospodarczego na pensjonat oraz zakup wyposażenia na kwotę 300 tys. zł w miejscowości Obryta.

¹⁹ nie określono szczegółowo jakie to były środki publiczne, gdyż ich pochodzenie uzależnione było od statusu beneficjenta – brak danych w LGD i SW.

W ramach WLSR-MP:

- wyłożono kostką granitową teren wokół zabytkowego kościoła w miejscowości Kolin oraz zorganizowano uroczyste spotkanie promujące miejscowość;
- wyremontowano świetlicę w miejscowości Pomietowo oraz wyposażono ją m.in. w stoły, krzesła, komputer, sprzęt nagłaśniający;
- wyposażono w system nagłaśniający i multimedialny Gminne Centrum Integracji społecznej i Profilaktyki w Dolicach, w tym zakupiono mikser, procesor, eliminator sprzężeń akustycznych, odbiornik systemów bezprzewodowych, mikrofony bezprzewodowe, okablowanie systemowe, projektor multimedialny;
- wyposażono świetlicę w miejscowości Krępczewo, w stoły, krzesła, szafę do przechowywania sprzętu, zestaw komputerowy, telewizor, zestaw muzyczny i nagłaśniający;
- wyremontowano i zmodernizowano świetlicę w miejscowości Warnice, w tym m.in. wymieniono okna i drzwi, zainstalowano nowe oświetlenie, wyremontowano zaplecze kuchenne, sanitariaty i umywalki, klatkę schodową, zainstalowano ekran i rzutnik do prezentacji multimedialnej;
- zorganizowano miejsce spotkań wraz z festynem promującym lokalne walory w miejscowości Pomietowo, w tym wykonano altanę, tablicę powitalną z grafiką i tablicę znakującą pomnik przyrody oraz grilla kutego;
- wybudowano park rekreacyjny w miejscowości Wójcino, w tym zakupiono i zamontowano zestaw rekreacyjny, huśtawkę dwuosobową, sprężynowiec, piaskownicę oraz wykonano ogrodzenie;
- zakupiono akordeon i stroje ludowe dla zespołu ludowego „Biesiada” w gminie Warnice.

W ramach WPW opracowano koncepcję szlaków zabytkowych kościołów powiatu stargardzkiego oraz gmin Pyrzyce, Recz, Warnice.

(dowód: akta kontroli str. 737-738, 921-928)

4.2. W okresie 2007-2013 LGD dokonywała dwukrotnie zmian wskaźników określonych w LSR, co opisano we wcześniejszej części wystąpienia pokontrolnego (pkt 1.3).

Realizacja wskaźników określonych w LSR wg stanu na 31 grudnia 2013 r. w stosunku do wartości docelowych przedstawiała się następująco:

- 1) w ramach celu ogólnego nr 1 (Rozwój turystyki w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego) docelowy wskaźnik oddziaływania LGD zrealizowano w 10%;
 - w ramach celu szczegółowego 1.1. (Tworzenie atrakcyjnych produktów turystycznych i lokalnych oraz podniesienie konkurencyjności miejscowych atrakcji, kuchni, rzemiosła i rękodzielnictwa) LGD założyła zrealizowanie 2 wskaźników rezultatu, zrealizowano oba w 10%;
 - w ramach przedsięwzięcia nr 1.1.1 (Ziemia Pyrzycka – marka produktu LGD) z 9 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 100%, w 2 przypadkach w 33,3% oraz w pozostałych 6 przypadkach wskaźniki te nie zostały zrealizowane (0% realizacji);
 - w ramach celu szczegółowego 1.2. (Rozwój infrastruktury turystycznej wykorzystującej zabytkowe obiekty, miejsca historyczne i parki podworskie) ustalony wskaźnik rezultatu zrealizowano w 20%;
 - w ramach przedsięwzięcia 1.2.1 (Szlakiem historycznym Ziemi Pyrzyckiej) z 5 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 50%, w 1 przypadku w 33,3%, w pozostałych 3 przypadkach wskaźniki te nie zostały zrealizowane (0% realizacji);

- w ramach celu szczegółowego 1.3 (Promocja walorów kulturowych i przyrodniczych) założony wskaźnik rezultatu został zrealizowany w 5%;
- w ramach przedsięwzięcia 1.3.1 (Zapraszamy na Ziemię Pyrzycką) z 10 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 100%, w 1 przypadku w 20%, w 1 przypadku w 10% oraz w pozostałych 7 przypadkach wskaźniki te nie zostały zrealizowane;
- 2) w ramach celu ogólnego nr 2 (Wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego) docelowy wskaźnik oddziaływania LGD zrealizowało w 10%;
- w ramach celu szczegółowego 2.1. (Rozwój infrastruktury społecznej i kulturalno-sportowej) docelowy wskaźnik rezultatu został zrealizowany w 20%;
- w ramach przedsięwzięcia nr 2.1.1 (Baza kulturalno-sportowa w każdej wsi) z 4 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 50%, w 1 przypadku w 40% oraz w pozostałych 2 przypadkach wskaźniki te nie zostały zrealizowane;
- w ramach celu szczegółowego 2.2. (Zapewnienie oferty spędzenia wolnego czasu) docelowy wskaźnik rezultatu został zrealizowany w 20%;
- w ramach przedsięwzięcia 2.2.1 (Wyjźdźmy z domu – rozwój oferty spędzania wolnego czasu) z 3 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 25%, w 1 przypadku w 10% oraz w pozostałym 1 przypadku wskaźnik nie został zrealizowany (0% realizacji);
- w ramach celu szczegółowego 2.3. (Wspieranie integracji mieszkańców, kształtowanie postaw proekologicznych, podnoszenie wiedzy i umiejętności mieszkańców obszaru LGD) docelowy 1 wskaźnik rezultatu nie został zrealizowany (0%);
- w ramach przedsięwzięcia nr 2.3.1 (Wspólne przebywanie – integracja i aktywizacja społeczności lokalnych) z 4 wskaźników produktu stan docelowy w 1 przypadku został zrealizowany w 33,3%, w pozostałych 3 przypadkach wskaźniki te nie zostały zrealizowane (0%).

Łącznie z założonych wartości docelowych 2 wskaźników oddziaływania, według stanu na 31.12.2013 r., LGD zrealizowało je w 10%; z założonych wartości docelowych 7 wskaźników rezultatu, LGD zrealizowało 2 wskaźniki w 10%, 3 wskaźniki w 20%, 1 w 5%, oraz 1 nie został zrealizowany (0%); z założonych 35 wskaźników produktu LGD zrealizowało 2 wskaźniki w 100%, 2 w 50%, 1 w 40%, 4 w 33,3%, 1 w 25%, 1 w 20%, 2 wskaźniki w 10%; oraz w 22 przypadkach wskaźniki produktu według stanu na koniec 2013 r. nie zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 739-744)

4.3. LSR realizowana przez LGD nie obejmowała działań wspierających politykę prorodziną w Polsce wobec rodzin zamieszkujących obszary wiejskie.

Prezes LGD wyjaśnił: *Lokalna Strategia Rozwoju nie obejmowała działań wspierających politykę prorodziną w Polsce wobec rodzin zamieszkujących obszary wiejskie, ponieważ założenia Osi 4 Leader PROW 2007-2013 nie obejmowały zagadnień z tego zakresu. Leader jest podejściem partnerskim, umożliwiającym realizowanie i osiągnięcie celów Osi 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej. Celem Osi 4 - Leader jest przede wszystkim aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja. Działanie ma na celu umożliwienie mieszkańcom obszaru objętego lokalną strategią rozwoju (LSR) realizację projektów w ramach tej strategii. Realizacja strategii powinna przyczynić się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Jeśli założenia programu w przyszłym okresie 2014-2020 będą*

wskazywały na działania wspierające politykę prorodziną w Polsce, to z pewnością zostaną one uwzględnione w Lokalnej Strategii Rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 749, 753)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Wykorzystanie limitu środków w odniesieniu do budżetu celów ogólnych oraz przedsięwzięć określonych w LSR do dnia 31.12.2013 r. było na niskim poziomie i wynosiło odpowiednio: WLSR: -ORW w 8,8%, - TRM w 0%, -MP w 8,4%, - WPW w 6,6%.

Grzegorz Brochocki: *Stan realizacji limitów finansowych na dzień 31.12.2013 r. był na niskim poziomie, gdyż na wykonanie budżetu realizacji celów ogólnych oraz przedsięwzięć określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju składają się jedynie płatności ostateczne dokonane na rzecz beneficjentów czy też LGD. Nie zostają uwzględnione płatności pośrednie m.in. w ramach działania 4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja wynikające z umowy zawartej na lata 2011-2015 oraz w ramach działania 4.21 Wdrażanie projektów współpracy. Na dzień 31.12.2013 r. zrealizowana była tylko jedna płatność dla beneficjenta w ramach działania RDN, jedna na rzecz LGD w ramach WPW, jedna z OW, 8 z MP oraz za rok 2009 i 2010 dla LGD w ramach działania 4.31, podczas gdy w ramach WPW dokonane zostały płatności pośrednie na 76 546,50 zł oraz płatności pośrednie w ramach działania 4.31. za lata 2011 – I półrocze 2013 r., z OW były podpisane 2 umowy na łączną kwotę 402 357,00 zł, z MP 13 umów na łączną kwotę 300 056,99 zł, a z TM 1 umowa na 300.000,00 zł. W załączeniu przedkładamy zakładane wykonanie budżetu określonego w Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Pyrzycka do dnia 30.07.2014 r. i stan wykorzystania limitu środków w sytuacji, gdy wszystkie podpisane umowy zakończą się wypłaceniem środków finansowych na kwoty, na jakie zostały zawarte z uwzględnieniem naborów zakończonych w maju 2014 r. oraz prognozowany stan wykorzystania limitu środków z uwzględnieniem ostatnich planowanych naborów w sierpniu 2014 r.*

Stan realizacji limitów finansowych ustalonych w umowie ramowej pod względem wartości złożonych wniosków, dla których mogą być podpisane umowy, zawarte umowy i zrealizowane płatności według stanu na 30 lipca 2014 r. przedstawiał się następująco: ORW – 84%, RDN - 55%, TRM – 75%, MP – 80%, WPW – 99. Razem prognozowane wykorzystanie limitów finansowych na ten dzień wyniosło 80%.

(dowód: akta kontroli str. 750, 772-773, 929-941)

2. Stan realizacji wskaźników oddziaływania, rezultatu i produktu na koniec 2013 r. był na niskim poziomie w odniesieniu do wartości określonych w LSR.

Grzegorz Brochocki wyjaśnił: *„Realizacja wskaźników zawartych w LSR na koniec 2013 r. była na niskim poziomie, gdyż osiągnięcie danego wskaźnika możemy uznać za zrealizowane, jeśli operacja, która przyczynia się do jego realizacji została zakończona i dokonano płatności ostatecznej na rzecz beneficjenta. Analogiczna sytuacja została opisana w punkcie pierwszym niniejszego pisma. W załączeniu prezentujemy wykonanie realizacji wskaźników celów ogólnych i szczegółowych oraz przedsięwzięć określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Ziemia Pyrzycka do dnia 30.07.2014 r. przy założeniu, że zawarte z UM przez beneficjentów umowy zostaną zrealizowane.”*

(dowód: akta kontroli str. 750, 773)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski.

NIK zwraca uwagę na konieczność podjęcia skutecznych działań w celu poprawy stanu realizacji wskaźników oddziaływania, rezultatu i produktu zawartych w LSR.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r.²⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia września 2014 r.

Kontroler
Wiesław Kaszak
Starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis

.....
Podpis

²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm., dalej „ustawa o NIK”